

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан природничо-географічного факультету

 Г.Я.Касьяненко
« 30 » серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

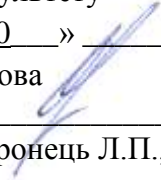
Основи туризму

галузь знань 10 Природничі науки
спеціальність 106 Географія
Освітньо-професійна програма Географія
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

« 30 » серпня 2019 р.

Голова

(Міронєць Л.П., к.пед.н, доцент)

Розробник: Данильченко Олена Сергіївна кандидат географічних наук, старший викладач
кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 року.

Завідувач кафедри

Корнус О.Г., канд. геогр. наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	бакалавр	Вибіркова
		Рік підготовки:
3-й		
Семестр		
5-й		
Лекції		
38 год.		
Практичні, семінарські		
38 год.		
Лабораторні		
Самостійна робота		
70 год.		
Консультації:		
4 год.		
Загальна кількість годин – 150		Вид контролю: залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є встановлення сутності теорії туризму та набуття туризмологічних знань, створення цілісної уяви про туризм як соціальний інститут, як певну форму природно-суспільного буття та життєдіяльності людини, що подорожує. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи туризму» є: визначення сутності теорії туризму як наукової соціоекономічної та гуманітарної дисципліни; розкриття понятійного, категоріального апарату та основних смислових значень туризму; систематизація наукових підходів до розуміння феномену туризму, з'ясування генезу та еволюції туризмологічного знання, визначення змісту основних туризмологічних концепцій; осмислення структури туризмологічного знання, його системної архітекτονіки, органічної узгодженості всіх частин; з'ясування функцій туризмологічного знання, його суспільного «призначення»; виявлення діалектики зв'язків між теорією та практикою туристської діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сутність туризму як соціокультурного явища;
- понятійний, категоріальний апарат та основні смислових значення туризму;
- етапи становлення науки про туризм;
- функції туризму;
- міжнародний та вітчизняний досвід культурного впливу туризму на місцевий етнос;
- історію виникнення системи та поширення туристської індустрії;
- географію, гармонічний розвиток і природокористування в туризмі;
- екологію туризму.

вміти :

- використовувати й розуміти принципи філософського тлумачення явища «туризм», філософського підґрунтя подорожей, мотивації туристів;
- знаходити причинно-наслідкові зв'язки між явищами та процесами на світовому туристичному ринку;
- користуватися статистичними базами даних, що відображають динаміку світових туристичних потоків;
- здійснювати дослідження глобального та регіональних ринків туристичних послуг.

2. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з навчальної дисципліни; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що впливають з наявних даних. на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом навчальної дисципліни.
В	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
С	знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозмінений, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.
Д	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
Е	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
F	не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
FX	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

**Розподіл балів, які отримують студенти
для заліку**

Поточний контроль								Разом	Загальна сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	100
5	5	5	15	5	5	5	15		
Самостійна робота									
5	5	5	5	5	5	5	5	40	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, контрольні роботи (тести), реферати, проект-презентації.

Оцінювання знань, навичок студентів враховує всі види занять, які передбачені програмою навчальної дисципліни.

Перевірка і оцінювання знань студентів проводиться в таких формах:

- оцінювання роботи студента на практичних заняттях;
- проведення проміжного контролю (опитування або письмове завдання);
- проведення підсумкового контролю (письмове завдання).

Загальна оцінка з дисципліни складається з поточних оцінок, які студент отримує під час практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, письмових завдань проміжного та підсумкового контролю.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність і результативність роботи студента з вивчення програмового матеріалу дисципліни;
- підготовка до практичних занять.

Оцінювання знань студентів на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблеми, що розглядається;
- ступінь засвоєння матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

– уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв’язання задач, проведені розрахунків при виконанні індивідуальних завдань і завдань, що винесені на розгляд в аудиторії;

– логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

При оцінюванні підготовки студента приділяють увагу не тільки якості їх виконання, але і своєчасності задачі виконання завдань викладачеві (відповідно до графіка навчального процесу).

Контроль за змістовими розділами здійснюється за такими складовими, як: лекції, практичні завдання, самостійна та індивідуальна робота студента. Контроль за розділами проводиться після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал й виконано практичні завдання в межах кожного розділу. Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опануванням студентом матеріалу розділу і вміння застосувати його для вирішення практичних завдань.

Домашнє завдання виконується з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студентів і є важливим етапом у засвоєнні навчального матеріалу. Виконання, оформлення та захист домашнього завдання здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Питання до заліку з навчальної дисципліни «Основи туризму»

1. Розкрийте сутність туризму, його дуалістичний характер.
2. Чим можна пояснити урізноманітнення та ускладнення суспільних функцій туризму?
3. У чому сутність соціальної функції туризму?
4. Розкрийте характер екологічної функції туризму.
5. У чому складність структурування туризму?
6. Які найпоширеніші види туризму Ви можете назвати?
7. Які види та форми туризму забезпечують його пізнавальну функцію?
8. На чому ґрунтується періодизація туризму?
9. Які риси притаманні мандрівництву в давні часи?
10. Яку роль в історії сучасної цивілізації відіграли Великі географічні відкриття?
11. Які явища та процеси в суспільному житті Європи XVIII – початку XIXст. сприяли виникненню туризму?
12. У яких напрямках формувався туризм в Європі?
13. Яких мандрівників з України Ви знаєте? У чому їх внесок у розвиток подорожування та знання про світ?
14. Обґрунтуйте періодизацію розвитку туризму в Україні.
15. Які риси притаманні першому етапу розвитку туризму в Україні?
16. Які риси притаманні розвиткові туризму в 70–80-тірр. XXст.? Що стимулювало розвиток туризму в Україні на цьому етапі?
17. Які характерні риси сучасного етапу розвитку туризму в Україні Ви можете назвати?
18. Охарактеризувати класифікації туризму за різними ознаками: за спрямованістю туристичних потоків, за охопленням території, за терміном подорожі, за сезонністю, за ступенем організованості, за демографічним та соціальним складом учасників подорожі, за формою організації подорожі та обслуговування, за засобом пересування, за метою подорожі.
19. Назвати види туризму.
20. Охарактеризувати класифікацію туризму за формами.
21. Виявити класифікації маршрутів та турів за територіальною ознакою, за вибором засобів пересування, за сезонністю, за тривалістю, за змістом програм, за складом учасників подорожі, за формою організації подорожі, за побудовою траси маршруту.

22. Назвати типи туристів та ознаки їх класифікації.
23. Поняття “туристичні ресурси” та їх класифікація.
24. Які критерії покладено в основу сутнісної класифікації туристичних ресурсів?
25. Розкрийте поняття "туристсько-рекреаційний потенціал території".
26. Туристичні ресурси України для пішохідного туризму.
27. Туристичні ресурси України для спелеотуризму.
28. Туристичні ресурси України для водного туризму.
29. Культурно-історичні ресурси України.
30. Розкрийте сутність різних трактувань поняття "туристична діяльність".
31. Дайте визначення поняття "туристичний продукт".
32. Назвіть складові туристичного продукту та розкрийте їх сутність.
33. Розкрийте сутність форм туристичної діяльності.
34. Дайте визначення туроператора і охарактеризуйте особливості його господарської діяльності.
35. Дайте визначення турагента і охарактеризуйте особливості його діяльності.
36. Назвіть типи туроператорів і охарактеризуйте особливості їх діяльності.
37. За якими принципами класифікуються тури?
38. Перерахуйте всі етапи розробки та затвердження туристичного маршруту.
39. Яка документація супроводжує проектування вимог до процесу обслуговування туристів?
40. Назвіть складові процесу реалізації туристичного продукту.
41. Що таке маркетинг? У чому його мета в туристичній справі?
42. За якими ознаками визначаються суб'єкти та об'єкти туристичного ринку?
43. У чому полягає механізм функціонування туристичного ринку?
44. Дайте визначення туру та поясніть, чому він є специфічним продуктом туристичного ринку? У чому його специфічність?
45. За якими ознаками класифікують тури?
46. Перерахуйте найважливіші документи, які на міжнародному рівні визначають регулювання туристичної діяльності?
47. Охарактеризуйте функції та структуру WTO.
48. Дайте визначення туристичної політики та перерахуйте складові туристичної політики.
49. Охарактеризуйте структуру Закону України "Про туризм".
50. Визначте основні цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні.

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Концептуальні засади основ туризму.

Тема 1. Туризм як суспільне явище.

Туризм як сфера господарської діяльності. Туризм як вид соціокультурної та рекреаційної діяльності. Третинний сектор економіки. Передумови та об'єктивні чинники розвитку туризму. Поняття туристичної послуги, її соціально-економічна характеристика. Роль та місце туризму в сучасному суспільстві. Основні поняття та визначення в туризмі: турист, туризм, туристична діяльність, туристична і пара туристична інфраструктура, туристична індустрія, туристичні ресурси, суб'єкт туристичної діяльності. Функції туризму в суспільстві: оздоровча (рекреаційна), виховна, політична, економічна, екологічна, холістична, господарсько-економічна функція туризму. Умови розвитку туризму: природно-географічні, історико-політичні, соціально-економічні, демографічні. Зовнішні та внутрішні умови та фактори розвитку туризму. Структура туризму. Туризм як об'єкт наукового пізнання.

Тема 2. Історія розвитку світового туризму. Історія туризму в Україні.

Періодизація розвитку туризму. Основні віхи історії світового туризму. Подорожі та мандрівки в епоху стародавнього світу. Подорожі епохи середньовіччя. Подорожі й туризм у ХУІІ-ХУІІІ ст. Туризм ХІХ – початку ХХ ст. Сучасний світовий туризм. Елітарний туризм Нового часу. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму. Перші організовані туристичні подорожі. Вплив ідеологічних чинників на розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами. Трансформація масового конвейерного туризму у масовий диференційований. Міжнародне туристичне співробітництво. Світові туристичні регіони. Український туризм у ХІХ – першій половині ХХ ст. Зародження організованих форм. Туризм в Україні в 70-80-ті роки ХХ ст. : БММТ «Супутник», ВАТ «Інтурист», Центральна Рада з туризму та екскурсій. Характеристика розвитку туризму у світі на сучасному етапі. Транснаціоналізація готельно-туристського бізнесу.

Тема 3. Класифікації в туризмі

Класифікація туризму за різними ознаками: за спрямованістю туристичних потоків, за охопленням території, за терміном подорожі, за сезонністю, за ступенем організованості, за демографічним та соціальним складом учасників подорожі, за формою організації подорожі та обслуговування, за засобом пересування, за метою подорожі. Значення туризму за видами. Класифікація туризму за формами: групові та індивідуальні подорожі. Класифікація маршрутів та турів за територіальною ознакою, за вибором засобів пересування, за сезонністю, за тривалістю, за змістом програм, за складом учасників подорожі, за формою організації подорожі, за побудовою траси маршруту. Класифікація туристичних підприємств. Види підприємств - туроператори та турагенти. Типи туристів та ознаки їх класифікації.

Тема 4. Туристичні ресурси, їх оцінка та використання

Види та класифікація туристичних ресурсів. Підходи до класифікації туристичних ресурсів. Аналіз наявних класифікацій туристичних ресурсів. Природні туристичні ресурси. Матеріальні антропогенно-техногенні туристичні ресурси (пам'ятки історії, культури, релігії, архітектури тощо). Забезпеченість населення туристичними ресурсами. Стан природних та матеріальних антропогенно-техногенних туристичних ресурсів України. Розміщення туристичних ресурсів. Аналіз ролі, місця і значення природних та матеріальних антропогенно-техногенних туристичних ресурсів України у структурі аналогічних ресурсів світу. Особливості розміщення природних та матеріальних антропогенно-техногенних туристичних ресурсів в розрізі природних зон та регіонів України. Методи оцінки туристичних ресурсів. Економічна оцінка туристичних ресурсів. Методи економічної оцінки туристичних ресурсів. Соціальна оцінка туристичних ресурсів. Методи соціальної оцінки туристичних ресурсів. Рекреаційні потреби. Види й особливості використання туристичних ресурсів. Економічна й соціальна оцінка туристичної діяльності. Фактори використання туристичних ресурсів. Сукупність і характеристика факторів використання туристичних ресурсів. Аналіз факторів використання туристичних ресурсів у сучасній Україні. Соціально-економічна криза і особливості використання туристичних ресурсів.

Розділ 2. Основи туристичної діяльності.

Тема 5. Туризм як економічна діяльність. Туристична діяльність.

Формування системи гостинності. Індустрія туризму та її структура. Територіальна складова індустрії туризму. Виробнича складова індустрії туризму. Регуляторна складова індустрії туризму.

Поняття «туристична діяльність». Суб'єкти туристичної діяльності. Виробничо-обслуговуюча діяльність туристичного підприємства. Проектування турів. Діяльність туристичного підприємства з організації обслуговування туристів. Ринкова діяльність туристичного підприємства.

Тема 6. Організація ринку туристичних послуг.

Суб'єкти туристичного ринку. Сегментація ринку туристичних послуг. Механізм функціонування туристичного ринку. Види туристичних послуг та їх функціональна класифікація. Організація послуг комунікацій, організація послуг розміщення, організація послуг харчування, організація рекреаційних послуг. Соціально-економічне значення сфери послуг. Міжнародна система послуг. Способи постачання послуг. Специфіка виробництва та постачання послуг. Споживачі й виробники туристичних послуг. Туристичне посередництво. Туристичний консорціум та корпорація. Тур як специфічний продукт туристичного ринку. Мотивація та потреби споживачів (туристів). Попит на туристичні послуги та специфіка його формування. Мотивація подорожей. Попит на міжнародному туристичному ринку. Споживчі вимоги до якості туристичних послуг. Маркетинг туризму.

Тема 7. Регулювання туристичної діяльності.

Міжнародне регулювання туризму. Державне регулювання туризму. Державне регулювання туристичною діяльністю в Україні. Закону України "Про туризм".

Тема 8. Туристська політика України на сучасному етапі.

Структура управління туристською сферою в Україні. Завдання та функції державних органів управління сферою туризму. Міністерство туризму: функції та завдання. Документи, що регулюють діяльність виконавчих органів в галузі туризму. Недержавні громадські організації та їх місце у регулюванні розвитку туристської сфери. Асоціація лідерів тур бізнесу України (АЛТУ). Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні. Показники які характеризують стан туристського ринку, кількість туристів та екскурсантів за регіонами, районами, містами та курортами. Державні національні програми розвитку туристських дестинацій, законодавчі та підзаконні нормативні акти, що регламентують та регулюють такий розвиток. Державна програм розвитку туризму. Програми розвитку окремих видів туризму. Місцеві та регіональні туристські програми та концепції.

4.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	кон
Розділ 1. Концептуальні засади основ туризму						
Тема 1. Туризм як суспільне явище.	18	4		4	1	9
Тема 2. Історія розвитку світового туризму. Історія туризму в Україні.	21	8		4		9
Тема 3. Класифікації в туризмі.	17	4		4	1	8
Тема 4. Туристичні ресурси, їх оцінка та використання.	19	4		6		9
Разом за розділом 1	75	20		18	2	35
Розділ 2. Основи туристичної діяльності.						
Тема 5. Туризм як економічна діяльність. Туристична діяльність.	20	6		4	1	9
Тема 6. Організація ринку туристичних послуг.	18	4		6		8
Тема 7. Регулювання туристичної діяльності.	17	4		4		9
Тема 8. Туристська політика України на сучасному етапі.	20	4		6	1	9
Разом за розділом 2	75	18		20	2	35
Усього годин	150	38		38	4	70

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Концептуальні засади основ туризму.		
1.	Туризм, функції туризму. Форми та види туризму.	4
2.	Структура туризму.	2
3.	Історія розвитку туризму в світі.	2
4.	Історія туризму в Україні.	2
5.	Різні підходи до класифікації туризму.	2
6.	Характеристика туристичних ресурсів України.	6
Розділ 2. Основи туристичної діяльності.		
7.	Підготовка до походу. Встановлення категорії складності.	2
8.	Туристичне спорядження.	2
9.	Подолання перешкод в пішохідному поході.	2
10.	Проведення туристських походів.	2
11.	Орієнтування в туристському поході.	2
12.	Перша медична допомога в туризмі.	2
13.	Туристичні змагання. Спортивне орієнтування.	2
14.	Проектування турів. Діяльність туристичного підприємства з організації обслуговування туристів.	2
15.	Механізм функціонування туристичного ринку.	2
16.	Стан туристського ринку в Україні.	2
	Разом	38

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

5. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Галасюк С., Нездоймінов С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності. К. : Вид-во: Центр навчальної літератури, 2017. 178 с.
2. Кузик С.П. Географія туризму: навчальний посібник / С.П. Кузик. – К. : Знання, 2018. – 271 с.
3. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму: навч. посібник. – К. : Знання, 2017. – 334 с.
4. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 144 с.
5. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / Є.В. Панкова. – К. : «Альтерпрес», 2018. – 352 с.
6. Петринка Л.В. Географія туризму / Л.В. Петринка. – Частина 1. – Х.: Вид. група «Основа», 2017. – 95 с.
7. Романів П.В., Жук І.З. Основи туризму: Навчально-методичні матеріали. – Львів, 2013. – 65 с.
8. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України / В.П. Руденко. – Львів, 2016.
9. Сажнева Н.М. Рекреаційна географія та туризм (словник-довідник сучасних термінологічних понять): навч. посіб. / Н.М. Сажнева, І.А. Арсененко – Мелітополь : «Люкс», 2017. – 254 с.
10. Тонкошкур М. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» (Основи туризмознавства) / М. В. Тонкошкур, В. В. Абрамов, Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 134 с.

Додаткові

1. Абрамов В.В., Тонкошкур М.В. Історія туризму: Підручник; Харк. нац. акад. міськ. гос-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 294 с.
2. Коваль П.Ф., Алешугіна Н.О., Андреева Г.П., Зеленська О.О., Григор'єва Т.В., Пархоменко О.Г., Дудко В.Б., Михайловський М.О., Бондар С.І. В'їзний туризм. Навчальний посібник: Ніжин: Вид-во Лук'яненко В.В., 2010. 304 с.
3. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф.Кифяк. – Чернівці: Зелена Буковина, 2013. – 312 с.
4. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О.О. Любіцева, В.К. Бабарицька. - К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. - 335 с.
5. Лобовская Р. А. Использование краеведческих материалов в экскурсиях. Методические рекомендации. М. : ЦРИБ "Турист", 2014. 132 с.
6. Мацюк О.Я. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки / О.Я. Мацюк. – Львів : Центр Європи, 2015. – 192 с
7. Писаревський І. М. Планування та організація туристських маршрутів: Підручник / І. М. Писаревський, М. В. Тонкошкур; Харків. нац. ун-т. міськ. госпва. – Харків.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2011. – 304 с.
8. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні. Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження : навч. посіб. / М.Й. Рутинський. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 432.
9. Тонкошкур М. В. Туристське країнознавство: Підручник / М. В. Тонкошкур, М. М. Поколюдна, І. Л. Полчанінова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 475 с.
10. Туризмологія (теорія туризму). Навчально-методичний посібник зі спецкурсу. / Пазенюк В.С., Федорченко В.К., Кручек О.А., Мініч І.М. – К.: КУТЕП, 2010. – 70 с.
11. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / [В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін.]. К. : ВЦ «Академія», 2013. С. 262–271.
12. Чеховська Л.Я. Основи краєзнавчо-туристичної діяльності: навч. посіб. / Л.Я. Чеховська, Р.Р. Сіренко. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – 172 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UNWTO World Tourism Organization) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.world-tourism.org>.
2. Офіційне видання Всесвітньої туристичної організації: UNWTO World Tourism Barometer [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldtourism.org>. – 2011.
3. Tourism and the world economy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unwto.org/facts/eng/economy.htm>.
4. Офіційний сайт Державного агентства України з туризму та курортів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.tourism.org.ua>. – 2018.
5. Український туристичний портал – Режим доступу: <http://www.turkraina.info.news>.
6. Закон України «Про туризм» від 05.09.95 р. // Відомості Верховної Ради. – 1995. – №31. (зі змінами, внесеними законом №2608-VI (2608-1) від 19. 10. 2010 р.). – С. 254.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://www.ukrstat.org.ua>. – 2018.
8. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» // Відомості Верховної Ради України, 2004. – №13. – С. 150-180.
9. www.heritage.unesco.ru
10. www.tourism.gov.ua.
11. www.unesco.org
12. www.world-tourism.org.
13. www.wttc.org.